

Rättelse – SOU 2011:68 Del 1

Rättelserna är föranledda av att det har fallit bort text ur kapitel 16 i Del 1.

Det första stycket på sidan 469 ska vara kantmarkerat, dvs. vara placerat i den s.k. ruta som börjar på sidan 468. Efter rutan och innan tabellen ska den text som återges nedan skjutas in. Med anledning av den inskjutna texten ska rubrik 16.4.8 på sidan 470 ändras till 6.5.7, rubrik 16.4.9 på sidan 472 ändras till 16.5.8 och rubrik 16.5 på sidan 472 ändras till 16.6.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 247.2 och 247.3 första stycket i Solvens II-direktivet framgår vilken tillsynsmyndighet som ska ansvara för grupp tillsynen när en grupp har företag i flera medlemsländer. Utredningen anser att bestämmelserna om hur grupp tillsynsmyndigheten ska utses bör framgå av lagtexten för ökad tydlighet för företag under tillsyn.

I Solvens II-direktivet anges att bedömningen av vilken tillsynsmyndighet som ska vara grupp tillsynsmyndighet utgår från ”det ledande” företaget i gruppen. I den engelska versionen av direktivet står det ”is headed by”, vilket liknar den engelska versionen av konglomeratsdirektivet, artikel 2.14 a), där det anges ”is at the head of the group”. I de svenska versionerna av dessa båda direktiv används emellertid olika ord, i den svenska versionen av konglomeratsdirektivet står det ”i toppen av” medan det i Solvens II-direktivet står ”det ledande”. Utredningen har valt att använda begreppet ”det ledande” som används i Solvens II-direktivet.

Utredningen föreslår att även bestämmelsen om att tillsynsmyndigheterna i särskilda fall gemensamt kan besluta om att utse grupp tillsynsmyndighet ska tas in i lagtexten. Denna möjlighet kan behöva utnyttjas för att t ex undvika regelarbitrage, eller för att se

till att tillsynen av en grupp utövas av tillsynsmyndigheten i det land där merparten av gruppens verksamhet bedrivs.

Övriga delar av artikel 247 i Solvens II-direktivet är till övervägande del regler för tillsynsmyndigheterna, och av dessa framgår bl.a. att EIOPA kan rådfrågas. Dessa regler är sådana som Kommissionen enligt Omnibus II föreslås kunna utveckla. Reglerna anger former för samarbetet med EIOPA och tillsynsmyndigheterna och bör inte återfinnas i lagtext.

16.4.8 Tillsynskollegier

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska, när inspektionen är grupp-tillsynsmyndighet inrätta ett tillsynskollegium för en försäkringsgrupp.

Tillsynskollegiet ska bestå av Finansinspektionen och tillsynsmyndigheterna i de länder inom EES där dotterföretagens huvudkontor är belägna. Tillsynsmyndigheterna för betydande filialer och anknutna företag har rätt att delta i tillsynskollegiet.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 248.2 första stycket i Solvens II-direktivet framgår det att grupp-tillsynsmyndigheten ska inrätta ett tillsynskollegium. Bestämmelsen bör på motsvarande sätt som bestämmelserna om samordnare av den särskilda tillsynen över ett finansiellt konglomerat tas in i den svenska lagen, och då utformas som en regel för Finansinspektionen. Bestämmelserna i andra stycket om hur kollegierna mer i detalj ska arbeta behöver enligt utredningen däremot inte framgå av den svenska lagen.

Av artikel 248.3 i Solvens II-direktivet framgår att det är grupp-tillsynsmyndigheten och tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater där det finns dotterföretag som ska ingå i kollegiet. Detta bör finnas med i lagtexten, för att den ska bli så tydlig som möjligt. Även tillsynsmyndigheter för betydande filialer och anknutna företag har rätt att delta i kollegiet, men bara i syfte att främja ett effektivt informationsutbyte. Bestämmelserna innebär att det kan finnas ett stort antal tillsynsmyndigheter i ett kollegium. Av artikel 248.3 tredje stycket framgår att för att tillsynskollegiet ska fungera effektivt kan det bli nödvändigt att några uppgifter utförs av ett mindre antal tillsynsmyndigheter inom kollegiet. Det framgår inte närmare hur dessa ska utses, utredningen tolkar bestämmelsen som

att det är en arbetsmetod för kollegiet som beskrivs som inte bör framgå av lagtexten.

Utredningen har tolkat bestämmelsen i artikel 248.3 i Solvens II-direktivet att det inte behöver inrättas ett tillsynskollegium när Finansinspektionen är grupp-tillsynsmyndighet för en grupp där det inte finns några "dotterföretag" med säte i andra medlemsstater. Annorlunda uttryckt behöver något kollegium inte inrättas enbart för att det i gruppen finns betydande filialer och/eller anknutna företag. Den rätt som finns för "tillsynsmyndigheter för betydande filialer och anknutna företag" att delta i syfte att främja ett effektivt informationsutbyte skapar, enligt utredningen, inte i sig någon skyldighet för Finansinspektionen att inrätta ett formellt tillsynskollegium.

Utredningen anser att bestämmelsen om krav på inrättande av tillsynskollegiet för tydlighets skull bör placeras före bestämmelsen om vilka tillsynsmyndigheter som ska ingå i kollegiet, även om detta innebär ett avsteg från den ordningsföljd som finns i direktivet.

16.4.9 Tillsynsmyndighetens rättigheter och skyldigheter

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska, när inspektionen är grupp-tillsynsmyndighet för en försäkringsgrupp

1. samordna insamling och spridning av information inom tillsynskollegiet,
2. ansvara för grupp-tillsynen,
3. bedöma om försäkringsgruppen uppfyller kraven när det gäller solvens, riskkoncentrationer och transaktioner inom en försäkringsgrupp,
4. bedöma försäkringsgruppens företagsstyrningssystem och om ledamöterna i styrelserna i anknutna företag är lämpliga.,
5. planera och samordna möten med berörda tillsynsmyndigheter, och
6. leda arbetet med prövning av interna modeller på gruppnivå.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 248.1 i Solvens II-direktivet framgår vilka skyldigheter Finansinspektionen har som grupp-tillsynsmyndighet.

I lagen (2006:531) om finansiella konglomerat har lagstiftaren valt att inte i detalj ange vilka uppgifter samordnaren ska utföra. Utredningen har valt att föreslå att uppgifterna på en övergripande nivå ska framgå av lagtexten. Det finns flera skäl för utredningens förslag. Det utökade fokus på bl.a. intern styrning och kontroll, kraven på företagsstyrningssystem för gruppen och kontroll av ledamöter i styrelsen gör att utredningen anser att bestämmelserna bör framgå av lagtexten. Vidare ställer gruppreglerna i Solvens II-direktivet krav på gruppen som grupp tillsynsmyndigheten ska kontrollera. Finansiella konglomerat består av flera olika typer av företag som lyder under olika särregler, och det är därför lämpligt att i konglomeratregleringen endast ha en mer övergripande regel om samordning. Därtill är det i tillsynsarbetet av stor betydelse att det är tydligt vilka rättigheter och skyldigheter tillsynsmyndigheten har. Detta är viktigt både för myndigheten och för företagen under tillsyn. Ett företag bör ges möjlighet att på ett så enkelt sätt som möjligt ta till sig vilka grundläggande uppgifter som grupp tillsynsmyndigheten har och vetskap om att information om det egna företaget kommer att spridas till andra tillsynsmyndigheter. Företagen under tillsyn bör i möjligaste mån ges möjlighet att kunna överblicka konsekvenserna av att stå under grupp tillsyn.

Enligt artikel 248.1 b) i Solvens II-direktivet är grupp tillsynsmyndigheten ansvarig för tillsynens granskningsprocess. Granskningsprocessen är ett begrepp som enligt utredningen syftar på själva grupp tillsynen. Detta kan uttryckas på det sättet att grupp tillsynsmyndigheten har ansvar för grupp tillsynen.

Av artikel 248.1 d) framgår att grupp tillsynsmyndighetens ansvarsområde omfattar att bedöma gruppens företagsstyrningssystem, vilket är naturligt då grupp tillsynsmyndigheten har tillsyn över gruppen. Därefter framgår att grupp tillsynsmyndigheten även ska bedöma frågan om medlemmar i anknutna företags styrelser uppfyller kraven om lämplighet. En bedömning bör enligt utredningen inte innebära att Finansinspektionen som grupp tillsynsmyndighet ska genomföra formella ledningsprövningar, men att ansvaret ytterst ligger på grupp tillsynsmyndigheten på att säkerställa att dessa är genomförda.

Det framgår inte när en grupp tillsynsmyndighet ska genomföra bedömningarna som framgår av punkt d) i bestämmelsen. Det torde enligt utredningen vara lämpligt att bedömningen av att gruppens företagsstyrningssystem och att de anknutna företagens förvaltnings- lednings- eller tillsynsorgan uppfyller kraven för att

vara lämpliga genomförs snarast möjligt efter det att en grupp har identifierats och Finansinspektionens utsetts till grupp tillsynsmyndighet och även löpande därefter.

När det gäller punkt e) ska Finansinspektionen låta arten, omfattningen och komplexiteten i riskerna i verksamheten för alla företag som ingår i gruppen vara avgörande för hur ofta tillsynskollegiet behöver träffas och vilka aktiviteter som ska utföras. Principen om proportionalitet gäller övergripande och bör enligt utredningen inte anges särskilt i den nu aktuella bestämmelsen.

Kommissionen har möjlighet att anta genomförandeåtgärder avseende samordningen av grupp tillsynen, inbegripet att definiera ”betydande filial”. Något förslag till genomförandeåtgärder för artikel 248.1 i Solvens II-direktivet har såvitt utredningen vet inte lagts fram.

16.4.10 Samarbete och utbyte av information mellan behöriga myndigheter

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med övriga myndigheter i den utsträckning som följer av denna lag.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 249 i Solvens II-direktivet framgår att tillsynsmyndigheterna för försäkringsföretag i en grupp ska ha ett nära samarbete, särskilt i svåra tider. För att uppnå enhetlighet i regelverket bör enligt utredningen bestämmelsen om samarbete och utbyte av information från artikel 249 placeras före bestämmelsen om överenskommelser mellan myndigheter och efter bestämmelsen om tillsynsmyndighetens rättigheter och skyldigheter.

Utredningen har valt att föreslå att reglerna om samarbete och utbyte av information utformas på i princip motsvarande sätt som i 6 kap. 5 § lagen (2006:531) om finansiella konglomerat.

Direktivet förutsätter att det är möjligt för Finansinspektionen att ingå internationella överenskommelser. De överenskommelser som behöver träffas är sådana internationella överenskommelser som avses i 10 kap. 1–2 §§ Regeringsformen. Reglerna i Regeringsformen ändrades med ikraftträdande den 1 januari 2011. Av förarbetena (prop. 2009/10:80) om en reformerad grundlag framgår

att ändringarna bl.a. infördes för att anpassa Regeringsformen till det vidträckta internationella samarbete Sverige deltar i. Det är inte möjligt att förutse exakt när denna typ av internationella överenskommelser behöver ingås, och därför svårt att precisera dessa situationer i FRL. Detta torde enligt utredningen kunna hanteras genom att Finansinspektionen får ett generellt bemyndigande att ingå denna typ av samarbets- och informationsavtal. Det bör kunna föras in i Förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen, på motsvarande sätt som gjorts för de avtal Finansinspektionen behöver ingå med anledning av reglerna om kreditvärderingsinstitut.

16.4.11 Samarbete mellan tillsynsmyndigheter

Utredningens bedömning: Bestämmelser i gruppkapitlet som anger hur Finansinspektionen ska agera som tillsynsmyndighet inom ett tillsynskollegium, i sin roll som grupptillsynsmyndighet eller i sitt samarbete med tillsynsmyndigheter i land utanför EES bör inte införas i FRL.

Skäl för utredningens bedömning: Flera av artiklarna i Solvens II-direktivet riktar sig helt eller delvis till tillsynsmyndigheterna. De artiklar i gruppavsnittet som berörs är delar av artiklarna 248 och 249 samt artiklarna 250, 251, 252, 256.4, 259, 260, 261, 262, 263 och 264. Dessa behandlar samarbetet inom tillsynskollegier, grupptillsynsmyndighetens arbetsuppgifter samt samarbetet med EIOPA och tredjeland. Eftersom bestämmelserna endast riktar sig till Finansinspektionen bör dessa inte införas i FRL utan istället genom föreskrifter från regeringen.

16.4.12 Tillgång till information

Utredningens förslag: När Finansinspektionen är grupptillsynsmyndighet ska det ledande försäkringsföretaget lämna de relevanta upplysningar om försäkringsgruppen som inspektionen begär.

Om företaget inte lämnar den information som Finansinspektionen begärt, får Finansinspektionen begära informationen från ett annat företag i försäkringsgruppen.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 254.2 i Solvens II-direktivet framgår att tillsynsmyndigheterna ska ha tillgång till all relevant information för grupp-tillsynen, oavsett vilken form av verksamhet berört företag bedriver. Exakt vilken information som är relevant information går inte att förutse i förväg. Bestämmelsen bör därför utformas som att Finansinspektionen kan begära in upplysningar om gruppen och därmed kan den information Finansinspektionen anser är relevant begäras in.

Tillsynsmyndigheten ska vända sig till det företag som står under tillsyn och från detta företag har tillsynsmyndigheten rätt att få all relevant information, oavsett vilket företag i gruppen informationen berör. Utredningen bedömer att det är lämpligt att lägga ansvaret på det ledande försäkringsföretaget i gruppen, då det är det företaget som står under tillsyn. Om företaget under tillsyn inte tillhandahåller informationen inom rimlig tid har myndigheten rätt att begära information direkt från ett företag som inte står under tillsyn men ingår i försäkringsgruppen. Vad som kan vara rimlig tid måste enligt utredningen anses variera från fall till fall.

Bestämmelsen innehåller en hänvisning till artikel 35 i Solvens II-direktivet, som behandlar vilka uppgifter som försäkringsföretag under tillsyn på s.k. solonivå ska lämna till tillsynsmyndigheten. Det i sig skulle kunna anses innebära att det inte behövs en liknande bestämmelse i kapitlet om försäkringsgrupper. Men mot bakgrund av andra stycket i utredningens förslag bör emellertid bestämmelsen tas in i kapitlet om försäkringsgrupper.

16.4.13 Kontroll av information

Utredningens förslag: Finansinspektionen får kontrollera information som lämnas av det ledande försäkringsföretaget hos

1. Försäkringsföretag som omfattas av grupp-tillsyn,
2. företag som är anknutet till försäkringsföretaget i 1,
3. moderföretag till försäkringsföretaget i 1, och

4. företag som är anknutet till moderföretaget till försäkringsföretaget i 1.

Skäl för utredningens förslag: Den föreslagna regeln följer artikel 255.1 i Solvens II-direktivet. Där framgår att Finansinspektionen kan överlåta uppgiften om att kontrollera informationen till någon annan. Detta behöver inte framgå av lagtexten, Finansinspektionen kan utifrån sitt uppdrag som förvaltningsmyndighet lägga ut arbetsuppgifter på t.ex. en revisionsbyrå, eller annan expert efter sedvanlig upphandling.

Eftersom definitionen av vilka företag som ingår i en grupp är mycket omfattande kommer inte alla företag i en försäkringsgrupp att vara företag som står under tillsyn. Finansinspektionen ges i bestämmelsen möjlighet att genomföra kontroll av information hos andra företag i försäkringsgruppen. Reglerna gäller för alla företag i gruppen.

16.4.14 Kontroll av information efter begäran av annan tillsynsmyndighet

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska, efter begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, kontrollera den information hos ett företag i en försäkringsgrupp för den myndighetens räkning som behövs för att den myndigheten ska kunna utöva tillsyn enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet¹.

Den utländska myndighet får närvara vid en kontroll som utförs av Finansinspektionen.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 255.2 i Solvens II-direktivet framgår det att när Finansinspektionen tar emot en begäran om att utföra en kontroll av information från en behörig myndighet inom EES ska Finansinspektionen genomföra kontrollen. Finansinspektionen kan genomföra kontrollen själv, eller låta en revisor eller annan expert utföra den. I artikeln står det att Finansinspektionen ska utföra kontrollen "... direkt...", vilket enligt

¹ EUT L 335, 17.12.2009, s. 1, Celex 32009L0138.

utredningen inte ska tolkas som något krav på att Finansinspektionen är skyldig att genomföra kontrollen omedelbart. Finansinspektionen kan även tillåta att den myndighet som begärt att en kontroll ska utföras själv utför kontrollen. Grupptillsynsmyndigheten ska alltid informeras när en åtgärd av detta slag vidtas. Den myndighet som begärt kontrollen får närvara vid kontrollen.

16.4.15 Tystnadsplikt och sekretess mellan tillsynsmyndigheter

Utredningens bedömning: Reglerna om tystnadsplikt och sekretess föranleder inga ytterligare ändringar av svensk rätt.

Skäl för utredningens bedömning: Av artikel 253 i Solvens II-direktivet framgår att medlemsstaterna ska tillåta utbyte av information mellan sina tillsynsmyndigheter samt mellan dessa och andra myndigheter i artiklarna om grupptillsyn. All information som tas emot enligt reglerna om grupptillsyn och särskilt mellan tillsynsmyndigheter och andra myndigheter ska omfattas av reglerna om tystnadsplikt i Solvens II-direktivet.

I Sverige tillämpas offentlighetsprincipen, vilket innebär att all information som huvudregel ska vara offentlig. Detta gäller inte om det finns mellanstatliga överenskommelser som anger annat. I samarbetet mellan tillsynsmyndigheter för försäkringsgrupper kommer det att utbytas mycket känslig information både till och från Finansinspektionen. Sådant samarbete finns redan i dag.

Reglerna om offentlighet och sekretess mellan stater och informationsutbytet mellan medlemmar inom EES finns utförligt beskrivet i prop. 2005/06:45 (s. 154–156) om finansiella konglomerat. Genom det internationella samarbetsorganet International association on insurance supervisors, IAIS, finns ett upprättat memorandum of understanding on cooperation and informations exchange (IAIS MMOU) från 2007. Det är i dag 14 länder² som har skrivit på avtalet, emellertid inte Sverige. Dessa länder har därmed redan ett informationsutbyte.

² Deltagande länder och tillträdesdatum: Germany (25 June 2009), Chinese Taipei (25 June 2009) Bermuda (25 June 2009), Australia (23 October 2009), France (23 October 2009) The Netherlands (13 November 2009) Austria (26 February 2010) Romania (26 February 2010) Mexico (16 June 2010) Singapore (25 June 2010) Jersey (21 October 2010) Malta (27 October 2010) United Arab Emirates (28 October 2010) Guernsey (28 October 2010).

Av utredningsdirektiven, Dir. 2010:14, framgår det att utredaren särskilt ska se över och ge förslag på hur sekretess i den nya tillsynsstrukturen bör behandlas. Utredningens bedömning är att Finansinspektionen har de nödvändiga möjligheterna att lämna ut sekretessbelagd information till behöriga myndigheter och att ta emot information med bibehållen sekretess.

16.4.16 Åtgärder för att säkerställa regelefterlevnad

Utredningens bedömning: Samtliga bestämmelser om Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot företag under tillsyn bör vara placerade i samma kapitel i FRL.

Skäl för utredningens bedömning: Utredningen har valt att föreslå att reglerna om försäkringsgrupper hålls samman i ett kapitel. Enligt utredningen bör emellertid de bestämmelserna som motsvarar de regler om ingripanden som finns i artikel 258 i Solvens II-direktivet placeras bland övriga bestämmelser om ingripanden i FRL. Det följer den ordning som finns i nuvarande reglering och ger företag under tillsyn en bättre överblick över vilka ingripandemöjligheter Finansinspektionen har. Ett ingripande mot ett försäkringsföretag är alltid mycket allvarligt och företagen bör enligt utredningen ges goda förutsättningar att samlat kunna ta del av hur bestämmelserna är utformade.

16.4.17 Ingripande vid överträdelse av reglerna för försäkringsgrupper

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska ingripa om transaktioner inom en försäkringsgrupp eller riskkoncentrationer hotar ett försäkringsföretags finansiella ställning, eller om försäkringsföretaget uppfyller sina skyldigheter enligt denna lag men solvensen ändå är hotad.

Om ett ledande försäkringsföretag inte uppfyller solvenskapitalkravet för försäkringsgruppen får Finansinspektionen begränsa företagets förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige. Finansinspektionen får, när inspektionen är grupp-tillsynsmyndighet, begära att det ledande

försäkringsholdingföretaget vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa solvenskapitalkraven för gruppen.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 258 i Solvens II framgår att om ett försäkringsföretag i en grupp inte följer bestämmelserna om solvenskrav för försäkringsgrupper, eller om bestämmelserna är uppfyllda men solvensen ändå kan vara äventyrad ska tillsynsmyndigheten för försäkringsföretaget kräva nödvändiga åtgärder för att snarast möjligt rätta till situationen. Samma sak gäller om transaktioner inom gruppen eller riskkoncentrationer hotar försäkringsföretaget finansiella ställning. Vidare framgår att det är grupp-tillsynsmyndigheten i fråga om försäkringsholdingföretaget som ska kräva nödvändiga åtgärder.

Utredningens förslag är utformat så att Finansinspektionen kan, om inspektionen är grupp-tillsynsmyndighet, kräva att försäkringsholdingföretaget vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa gruppens solvenskapitalkrav.

Därefter finns bestämmelser om underrättelser om den utsedda grupp-tillsynsmyndigheten inte är tillsynsmyndighet i den medlemsstat där försäkringsholdingföretaget har sitt huvudkontor, eller om grupp-tillsynsmyndigheten inte är tillsynsmyndighet där försäkringsföretaget har sitt huvudkontor.

Det framgår också att berörda tillsynsmyndigheter ska samordna sina åtgärder. Detta är naturligt i och med bestämmelserna om tillsynskollegier och det samarbete som ska ske mellan berörda tillsynsmyndigheter och behöver inte särskilt införas i FRL.

Den föreslagna bestämmelsen bör placeras tillsammans med övriga bestämmelser om ingripanden i FRL.

16.4.18 Ingripande mot försäkringsholdingföretag

Utredningens förslag: Om någon i ledningen för, eller som i praktiken leder, ett försäkringsholdingföretag inte är lämpliga, får Finansinspektionen förelägga företaget att rätta till förhållandet.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 258.2 i Solvens II-direktivet framgår att medlemsstaterna ska se till att sanktioner eller andra åtgärder kan åläggas försäkringsholdingföretag eller personer

som i praktiken leder dessa bolag. En sådan bestämmelse är redan införd i FRL, men endast mot den person som leder ett försäkringsholdingföretag. Bestämmelsen har utökats till att även omfatta de personer som i praktiken leder försäkringsholdingföretag.

Den föreslagna bestämmelsen bör placeras tillsammans med övriga bestämmelser om ingripanden i FRL.

16.4.19 Tillsyn över transaktioner inom grupper där moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

Utredningens förslag: Om det ledande försäkringsföretaget är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet ska det ledande försäkringsföretaget rapportera transaktioner med moderföretaget och dess anknutna företag.

Regeringen får meddela föreskrifter om rapporteringen av transaktioner.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 265 i Solvens II-direktivet framgår det att när det finns ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet som är moderföretag över försäkrings- eller återförsäkringsföretag ska tillsynsmyndigheterna som ansvarar för tillsynen över försäkrings- eller återförsäkringsföretagen utöva en allmän tillsyn över transaktionerna mellan företagen och moderföretaget och eventuella anknutna företag.

Närmare bestämmelser om hur regeln ska tillämpas bör framgå av föreskrifter på lägre nivå.

16.5 Tillsyn över grupper med centraliserad riskhantering och särskilt samråd för tillsynsmyndigheter

16.5.1 Inledning

Solvens II-direktivet har som ovan konstaterats ändrat utgångspunkten för hur grupper ska hanteras. Istället för en utökad tillsyn över de försäkringsföretag som ingår i en grupp ska tillsynsmyndigheterna säkerställa tillsynen över gruppen som sådan.

Genom direktivet införs även bestämmelser om tillsynskollegier av tillsynsmyndigheter och hur dessa ska arbeta. Vid förhandlingarna av Solvens II-direktivet fanns länge ett förslag om grupp-tillskott, vilket starkt förenklat innebar att dotterföretag i en grupp i sin kapitalbas kunde tillgodoräkna sig åtaganden om tillskott från moderföretaget, givet att kapitalkraven uppfylldes på gruppnivå. Detta förslag genomfördes inte. Grunden i systemet finns kvar genom bestämmelser om att grupper som uppfyller särskilda krav på bl.a. centraliserad riskhantering ges möjlighet att ansöka om att omfattas av ett särskilt samrådsförfarande mellan tillsynsmyndigheter i ett tillsynskollegium.

Alla försäkringsgrupper måste ha en enhetlig riskhantering inom försäkringsgruppen. De grupper som därutöver har en centraliserad riskhantering inom försäkringsgruppen kan ansöka om att få omfattas av särskilt samrådsförfarande mellan tillsynsmyndigheterna inom tillsynskollegiet. För att få omfattas av ett särskilt samrådsförfarande ställs högre krav på det enhetliga riskhanteringsystemet.

Nuvarande bestämmelser

De nuvarande bestämmelserna om försäkringsgrupper utgår från extra tillsyn över försäkringsföretaget i gruppen. Det samarbete som sker mellan tillsynsmyndigheterna bygger på frivillighet enligt ett avtal mellan tillsynsmyndigheterna, det s.k. Helsingforsprotokollet. Det finns inte särskilda bestämmelser i FRL om samarbete mellan tillsynsmyndigheter för en försäkringsgrupp motsvarande de som nu införs för att genomföra Solvens II-direktivet.

Solvens II-direktivet

En grupp kan under vissa omständigheter ansöka om att omfattas av ett särskilt system för samråd mellan grupp-tillsynsmyndigheterna. Detta samrådsförfarande ska tillämpas vid vissa givna situationer, vilka är när tillsynsmyndigheten vill lägga på ett kapitaltillägg på solvenskapitalkravet för ett dotterföretag och när solvenskapitalkraven inte uppfylls. Detta förfarande är bara möjligt att tillämpa för dotterföretag till försäkrings- eller återförsäkringsföretag. Det finns flera villkor som måste vara uppfyllda för att en

ansökan från ett försäkringsföretag om att omfattas av det särskilda systemet för samråd ska kunna godkännas. Dotterföretaget får för det första inte vara undantaget från grupp tillsynen. Vidare krävs att gruppen har fått ett godkännande om att göra en grupp gemensam Egen risk- och solvensbedömning, att gruppen fått godkänt på att lämna en gemensam Rapport om solvens och finansiell ställning samt även att dotterföretaget omfattas av moderföretagets riskhanteringsprocesser och mekanismer för internkontroll. En grupp som uppfyller samtliga dessa krav kan ansöka om att omfattas av det särskilda samrådsförfarandet mellan tillsynsmyndigheterna. Av artikel 243 framgår att bestämmelserna om det särskilda samrådsförfarandet gäller i tillämpliga delar för försäkringsföretag som är dotterföretag till försäkringsholdingföretag.

Det framgår inte närmare av Solvens II-direktivet vad som avses med att ett dotterföretag ska omfattas av moderföretagets riskhanteringsprocesser och mekanismer för internkontroll för att gruppen ska få omfattas av det särskilda samrådsförfarandet. Det finns inte heller någon definition av vad som avses med ett centraliserat riskhanteringssystem.

CEIOPS (EIOPA:s) råd om centraliserad riskhantering

CEIOPS (EIOPA) ger i ett råd till Kommissionen från den 29 januari 2010 om tillsyn av grupper med centraliserad riskhantering sin syn på centraliserad riskhantering. I rådet kommenteras artiklar som ska kompletteras med nivå 2-reglering, men även artikel 246 som inte är föremål för nivå 2-reglering.

I rådet förtydligas skillnaden mellan att vara en grupp med centraliserad riskhantering (artikel 236) som kan ansöka om att ingå i det särskilda samrådsförfarandet och de krav som ställs på alla grupper att ha en enhetlig riskhantering och internkontroll inom gruppen (artikel 246). Rådet behandlar endast vad som anses ingå i en centraliserad riskhantering och inte de övriga kraven som ställs för att en grupp ska kunna ansöka om att det särskilda samrådsförfarandet ska tillämpas på gruppen.

Utredningen har refererat till rådet då det till viss del belyser skillnaderna mellan artikel 236 om villkor för att få omfattas av systemet för särskilt samråd och artikel 246 om företagsstyrning mot bakgrund av att det saknas mandat för Kommissionen att införa genomförandebestämmelser för artikel 246.

16.5.2 Överväganden och förslag

16.5.3 Villkor för att omfattas av särskilt system för samråd vid grupp-tillsyn

Utredningens förslag: Ett försäkringsföretag som omfattas av moderföretagets riskhanteringsprocesser och mekanismer för internkontroll får ansöka om att omfattas av bestämmelserna om det särskilda systemet för samråd vid grupp-tillsyn, om

1. moderföretaget är ett försäkringsföretag eller försäkringsholdingföretag,
2. grupp-tillsynsmyndigheten inte har fattat beslut om att undanta dotterföretaget från grupp-tillsyn,
3. det finns ett godkännande från grupp-tillsynsmyndigheten att göra en samtidig Egen risk- och solvensbedömning på grupp-nivå och på nivå för dotterföretaget och motsvarande godkännande avseende Rapport om verksamhet och solvens samt
4. moderföretaget har inlämnat ansökan i första stycket till tillsynsmyndigheten för dotterföretaget.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 236 i Solvens II-direktivet framgår vilka villkor som ska vara uppfyllda för att ett ansökan om att omfattas av det särskilda samrådsförfarandet mellan tillsynsmyndigheterna i tillsynskollegiet ska kunna godkännas.

Det första kravet är att grupp-tillsynsmyndigheten inte får ha beslutat att undanta dotterföretaget från grupp-tillsynen. Det är naturligt eftersom dotterföretaget i ett sådant fall redan är undantaget från grupp-tillsynen.

Därefter ställs tre mer ingående krav på dotterföretaget för att en ansökan ska kunna medges. Det första är att dotterföretaget måste omfattas av moderföretagets riskhanteringsprocesser och mekanismer för internkontroll och att de berörda tillsynsmyndigheterna ska ha förvissat sig om att moderföretaget visar ansvarsfullhet i ledningen av dotterföretaget. Det andra kravet är att moderföretaget måste ha fått godkännande från grupp-tillsynsmyndigheten på att göra en enda grupp-gemensam egen risk- och solvensbedömning, vilken ska omfatta både gruppens egen risk- och solvensbedömning och de ingående dotterföretagens egna risk- och solvensbedömningar. Moderföretaget ska också ha fått godkän-

nande från grupp tillsynsmyndigheten på att göra en grupp gemensam rapport om solvens och finansiell ställning. Det tredje kravet är att det är moderföretaget som ska ha skickat in ansökan till tillsynsmyndigheten för dotterföretaget och denna ansökan ska ha beviljats för att dotterföretaget ska omfattas av det särskilda systemet för samråd vid grupp tillsyn.

Av artikel 243 framgår att bestämmelserna om samordnat förfarande gäller i tillämpliga delar för försäkringsföretag som är dotterföretag till försäkringsholdingföretag.

16.5.4 Beslut om ansökningar

Utredningens förslag: Finansinspektionen får efter ansökan besluta att ett dotterföretaget där villkoren för att omfattas av ett särskilt system för samråd vid grupp tillsyn ska omfattas av bestämmelserna om särskilt system för samråd.

Finansinspektionen ska i beslutet redogöra för eventuella avvikelser från reservationer och rekommendationer som gjorts inom tillsynskollegiet. Beslutet ska överlämnas till sökanden och övriga berörda tillsynsmyndigheter.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 237 i Solvens II-direktivet framgår hur beslut om en ansökan att omfattas av det särskilda samrådsförfarandet ska fattas. Ansökan ska skickas till tillsynsmyndigheten för dotterföretaget, som utan dröjsmål ska underrätta och vidarebefordra hela ansökan till övriga tillsynsmyndigheter i tillsynskollegiet.

Om ett försäkringsföretag har fått tillstånd att omfattas av artiklarna 238–239 om det särskilda systemet för samråd för solvensbedömning så får inte en annan medlemsstat samtidigt tillåta att ett dotterföretag är ledande företag i en nationell undergrupp, se avsnitt 15.1.4.

Av artikel 237 i Solvens II-direktivet framgår hur ansökan ska hanteras i tillsynskollegiet och att EIOPA kan tillfrågas. Tillsynskollegiet ska nå fram till ett gemensamt beslut inom tre månader från det att de mottog ansökan. Om tillsynsmyndigheterna inte kan komma överens ska grupp tillsynsmyndigheten, istället för dotterföretagets tillsynsmyndighet, fatta beslutet. Under tremånadersfristen och om det är delade meningar inom tillsynskollegiet

kan EIOPA tillfrågas om råd och då utökas tidsfristen med en månad. Den tillsynsmyndighet som beslutar ska beakta synpunkter och reservationer från berörda tillsynsmyndigheter, reservationer från andra tillsynsmyndigheter i tillsynskollegiet och eventuella rekommendationer från EIOPA.

16.5.5 Fastställande av solvenskrav

Utredningens förslag: Finansinspektionen får för ett försäkringsföretag som är dotterföretag och ingår i en försäkringsgrupp som omfattas av det särskilda systemet för samråd vid grupp-tillsyn kräva att solvenskapitalkravet för försäkringsföretaget ska fastställas enligt 1 eller 2.

1. Om försäkringsgruppen använder en intern modell för att beräkna solvenskrav för gruppen och Finansinspektionen finner att försäkringsföretagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som den interna modellen utgår från kan Finansinspektionen föreslå tillsynskollegiet att det ska fastställas ett kapitaltillägg för detta företag eller, om det under särskilda omständigheter inte skulle anses lämpligt, att solvenskapitalkravet beräknas enligt standardformeln.

2. Om solvenskapitalkravet för försäkringsföretaget beräknas enligt standardformeln och Finansinspektionen finner att riskprofilen för företaget avviker väsentligt från antagandena enligt standardformeln får Finansinspektionen föreslå för tillsynskollegiet att standardformelns parametrar ska ersättas med parametrar specifika för företaget. Förslaget får omfatta riskkategorierna livförsäkringsrisk, skadeförsäkringsrisk samt sjuk- och olycksfallsförsäkringsrisk. Finansinspektionen kan istället fastställa ett kapitaltillägg utöver solvenskapitalkravet för försäkringsföretaget.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 238.1 till 238.3 första stycket i Solvens II-direktivet framgår att den tillsynsmyndighet som beviljat tillstånd till försäkringsrörelse för ett dotterföretag som ingår i en försäkringsgrupp kan begära att solvenskapitalkraven för detta dotterföretag beräknas på ett annat sätt än det försäkringsgruppen använt. I artikeln anges två sätt att räkna ut solvens-

kapitalkraven. Om gruppen använder en intern modell kan tillsynsmyndigheten föreslå att det fastställs ett kapitaltillägg för dotterföretaget eller, om det under särskilda förhållanden inte skulle vara lämpligt, kan tillsynsmyndigheten istället kräva att dotterföretaget beräknar sitt solvenskapitalkrav enligt standardformeln. Det framgår inte av artikeln vad som kan anses vara sådana särskilda omständigheter som gör att ett kapitaltillägg inte är en lämplig lösning. Artikeln är föremål för genomförandeåtgärder.

Om standardformeln används för dotterföretaget och tillsynsmyndigheten anser att den inte speglar riskprofilen i dotterföretaget så kan vissa särskilt angivna parametrar i beräkningen ändras.

Det är tillsynsmyndigheten för dotterföretaget i försäkringsgruppen som kan begära att solvenskapitalkravet räknas om enligt någon av dessa modeller. Tillsynsmyndigheten ska diskutera sitt förslag i tillsynskollegiet och redovisa skälen för sitt beslut både för dotterföretaget och för tillsynskollegiet.

Artikel 238.4 i Solvens II-direktivet riktar sig direkt till tillsynsmyndigheterna. Där framgår att tillsynskollegiet ska göra allt de kan för att komma överens om det förslag som den berörda tillsynsmyndigheten lägger fram. Tillsynskollegiet kan även komma fram till andra åtgärder.

Av artikel 238.5 i Solvens II-direktivet framgår att det är den berörda tillsynsmyndigheten som ska fatta beslut, och om tillsynsmyndigheten inte är överens med grupp-tillsynsmyndigheten ska EIOPA rådfrågas. En sådan förfrågan ska skickas till EIOPA inom en månad från det att tillsynsmyndigheten har föreslagit en ändrad/utökad solvenskapitalberäkning. EIOPA ska meddela sina rekommendationer inom två månader från det att de rådfrågades.

Den tillsynsmyndighet som har begärt omräkningen ska noga beakta de rekommendationer som andra tillsynsmyndigheter i kollegiet ger innan de fattar beslut och beslutet ska innehålla en fullständig motivering och beakta synpunkter och reservationer från övriga tillsynsmyndigheter i tillsynskollegiet och EIOPA.

Av bestämmelsen framgår att när Finansinspektionen föreslår att solvenskapitalkravet för ett dotterföretag som står under Finansinspektionens tillsyn ska räknas om, genom ett kapitaltillägg, standardformel istället för gruppintern modell eller genom specifika parametrar så bör ett slutligt beslut finnas inom tre månader. Om EIOPA ska tillfrågas så ska det ske inom en månad från det att Finansinspektionen gav sitt förslag och EIOPA har två månader på sig att ge sin rekommendation. Det finns inte någon tidsfrist inom

vilken tillsynskollegiet ska komma överens, men eftersom de måste tillfråga EIOPA inom en månad från det att Finansinspektionen gav sitt förslag innebär det i praktiken att när tillsynskollegiet är enigt kommer beslut att fattas inom en månad. Detta innebär att tidsfristen för att fråga EIOPA då har löpt ut och det i sig bör medföra en begränsning av hur lång tid som maximalt kan förflyta innan beslut fattas.

16.5.6 Bristande efterlevnad av solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav

Utredningens bedömning: Bestämmelserna i Solvens II-direktivet som anger arbetsgången inom tillsynskollegiet i det fall tillsynsmyndigheten för ett dotterföretag i en försäkringsgrupp uppmärksammas på att solvenskapitalkravet eller minimikapitalkravet inte upprätthålls riktar sig endast mot tillsynskollegiet och deras arbete. Det saknas krav på försäkringsföretagen i artikeln.

Artikeln bör därför införlivas genom regeringsförordning.

Skäl för utredningens förslag: Av artikel 239.1 i Solvens II-direktivet framgår hur tillsynskollegiet ska samarbeta vid brister i solvenskapitalkravet på s.k. solo-nivå. Tillsynsmyndigheten ska i detta fall genast vidarebefordra åtgärdsplanen som dotterföretaget, som omfattas av det särskilda systemet för samråd vid grupp-tillsyn, lagt fram till tillsynskollegiet. Tillsynskollegiet ska arbeta för att komma överens om förslaget inom fyra månader från det att bristen konstaterades. Det är tillsynskollegiet som ska fatta beslut, men om den inte gör det inom tidsfristen ska en tillsynsmyndighet som gett tillstånd att driva försäkringsrörelse till dotterföretaget fatta beslut om att godkänna åtgärdsplanen, med hänsyn till synpunkter och reservationer från övriga tillsynsmyndigheter i kollegiet. Förfarandet ska inte påverka tillämpningen av artikel 138, om bristande efterlevnad av solvenskapitalkravet.

De tidsfrister som gäller enligt artikel 138 gäller även enligt artikel 239. Men utöver dessa tidsfrister finns också frister inom vilka tillsynskollegiet ska samarbeta för att komma överens om att godkänna försäkringsföretagets åtgärdsplan.

Tidsfrister